Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri 25.4.2018

Lakivaliokunnalle

K 6/2018 vp Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2018

LAUSUNTO

Yleistä

Lakivaliokunta on pyytänyt Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiriltä kirjallista asiantuntijalausuntoa yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksen eduskunnalle 2018 johdosta. Lausuntoa on pyydetty erityisesti ihmiskauppaa koskevasta jaksosta 4 sekä sitä koskevista johtopäätöksistä ja suosituksista lakivaliokunnan toimialan kannalta.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri kiittää lakivaliokuntaa mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto ja lausuu näkemyksenään kunnioittaen lyhyesti seuraavaa.

Oikeutta ihmiskaupan uhreille – yhdenvertaisuusvaltuutettu kansallisena ihmiskaupparaportoijana

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus antaa katsauksen yhdenvertaisuuden tilasta Suomessa ja sisältää suosituksia eduskunnalle lakimuutoksista sekä muita valtuutetun kannanottoja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Eduskuntakertomuksessa valtuutettu esittää huolensa erityisesti turvapaikanhakijoiden oikeusturvan heikkenemisestä. Suosituksissa ehdotetaan ulkomaalaislain muutoksia sekä muita turvapaikanhakijoiden asemaa parantavia toimenpiteitä. Samoin ihmiskaupan vastaisen toiminnan tehostamiseksi suositellaan lainsäädäntömuutoksia sekä muita toimenpiteitä.

Yhdenvertaisuusvaltuutetusta annetun lain mukaan yhdenvertaisuusvaltuutettu toimii kansallisena ihmiskaupparaportoijana. Valtuutettu on aikaisemmissa kertomuksissaan eduskunnalle arvioinut muun muassa rikoslain ihmiskauppasäännösten soveltamista ja tulkintaa. Kertomuksessa annettujen suositusten perusteella eduskunta on velvoittanut valtioneuvoston valmistelemaan lainmuutoksia, joiden ensisijaisena tarkoituksena on ollut parantaa ihmiskaupan tunnistamista rikosprosessissa ja edistää rikosvastuun toteuttamista ihmiskauppaan syyllistyneitä vastaan.

Vuoden 2018 kertomuksen keskiössä on ihmiskaupan uhrien auttamista koskevan lainsäädännön toimivuus. Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri on yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa samaa mieltä siitä, että toimiva ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä on tehokkaan ihmiskaupan vastaisen toiminnan edellytys. Rikosvastuun toteutuminen edellyttää sitä, että valtiolla on tarjota ihmiskaupan uhreille apua ja suojelua rikoksentekijöitä vastaan.

Osoite
Porkkalankatu 13 G, 2. krs
00180 HELSINKI

Puhelin
+358503061447

Sähköposti
etela-suomi.oaevpiiri@oikeus.fi

Yhdenvertaisuusvaltuutettu esittää eduskunnalle kolme ihmiskaupan urien auttamiseen liittyvää suositusta (7-9)

SUOSITUS 7:

SELKIYTETÄÄN IHMISKAUPAN UHRIEN AUTTAMISTA KOSKEVAA LAINSÄÄDÄNTÖÄ

Ihmiskaupan uhrien erityisasemaa palveluiden saajina parannettaisiin esimerkiksi säätämällä erillislaki sosiaali- ja terveysministeriön johdolla tai sisällyttämällä ihmiskaupan uhrien erityisasema ja oikeus auttamistoimiin sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevaan yleislainsäädäntöön ja turvaamalla sosiaali- ja terveystoimen riittävä ohjaus. Ihmiskaupan uhrien auttamisen ja rikosprosessin kytköstä heikennettäisiin siten, että lainsäädäntö ja sen soveltaminen olisivat nykyistä paremmin sopusoinnussa Suomea sitovan kansainvälisen ja EU-oikeuden kanssa. Auttamisen uhrilähtöisyyttä vahvistettaisiin, jotta erityisen haavoittuvassa asemassa olevat ihmiskaupan
uhrit ohjautuisivat nykyistä useammin ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään.

SUOSITUS 8:

VALMISTELLAAN ULKOMAALAISLAKIA KOSKEVAT LAINMUUTOKSET IHMISKAUPAN UHRIEN OLESKELULUVISTA

Ihmiskaupan uhrin jatkuvaluonteisen oleskeluluvan perusteita muutettaisiin siten, että oleskeluluvan saamiseksi riittää uhrin ”haavoittuva asema” nykyisen ”erityisen haavoittuvan aseman” sijaan. Arvioitaisiin mahdolliset muutostarpeet myös tilapäiseen ihmiskaupan uhrin oleskelulupaan.

SUOSITUS 9:

VALMISTELLAAN LAINMUUTOS TYÖSUOJELUVIRANOMAISEN TOIMIVALLAN LAAJENTAMISEKSI IHMISKAUPPARIKOKSIIN

Muutettaisiin työsuojeluviranomaisen toimintaa ohjaavaa ns. valvontalakia (44/2006) siten, että työsuojeluviranomaisen on ilmoitettava epäilemästään ihmiskaupparikoksesta poliisille.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää kannatettavana, että ihmiskaupan uhrien auttamisen ja rikosprosessin kytköstä heikennettäisiin siten, että lainsäädäntö ja sen soveltaminen olisivat nykyistä paremmin sopusoinnussa Suomea sitovan kansainvälisen ja EU-oikeuden kanssa. Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri katsoo, että muutostarpeita ihmiskaupan uhrin oleskeluluvan perusteisiin tulisi myös arvioida. Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri tukee yhdenvertaisuusvaltuutetun suosittamaa lainmuutosta työsuojeluviranomaisen toimivallan laajentamisesta ihmiskaupparikoksiin.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on muun muassa, että heikomman osapuolen suojasta huolehditaan ja että oikeusturva toteutuu myös käytännössä. Edelleen tavoitteena on, että oikeudellisiin ongelmiin löydetään ratkaisut mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja että neuvontapalvelut ovat helposti saavutettavissa.

Osoite
Porkkalankatu 13 G, 2. krs
00180 Helsinki

Puhelin
029 56 61914

Sähköposti
etela-suomi.oaevpiiri@oikeus.fi

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri haluaa osaltaan olla edelleen vahvasti mukana auttamassa ihmiskaupan uhreja tarjoamalla ihmiskaupan uhreille oikeudellista apua ja varmistamassa heidän oikeusturvansa toteutumisen.

Helsingissä 25. huhtikuuta 2018

Kunnioittaen

Marjo Kurki

johtaja

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri

Osoite
Porkkalankatu 13 G, 2. krs
00180 Helsinki

Puhelin
029 56 61914

Sähköposti
etela-suomi.oaevpiiri@oikeus.fi